

науки та освіти : збірник тез III Міжнародної науково-практичної конференції. Київ, 2020. С. 190–194.

5. Функціонування мікробних ценозів ґрунту в умовах антропогенного навантаження / К. І. Андреюк, Г. О. Іутинська, А. Ф. Антипчук [та ін.]. Київ : Обереги, 2001. 240 с.

Левченко Валерій Борисович

канд. с.-г. наук, доцент

Ганжалюк Таїса Сергіївна

спеціаліст вищої категорії, викладач-методист

Малинський фаховий коледж

м. Малин

ОСОБЛИВОСТІ ВИРОЩУВАННЯ ПОСАДКОВОГО МАТЕРІАЛУ ЯЛИНИ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ (*PICEA ABIS*) В УМОВАХ ДЕРЖАВНОГО ПІДПРИЄМСТВА ЗАРІЧАНСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО

Вирощування посадкового матеріалу ялини європейської (*Picea abis*) є досить актуальним в умовах зони Полісся України, і Житомирщини зокрема [1, с. 34–38; 4, с. 58–63]. Особливо це питання гостро постало в наслідок кліматичних змін, що спостерігаються протягом останніх десятиліть. Ця деревна порода використовується лісівниками Житомирщини не лише як лісоутворююча, але і як елемент ландшафтної архітектури при озелененні населених місць [2, с. 56–82]. Тому вирощування здорового, кондиційного і адаптованого до змін клімату посадкового матеріалу ялини європейської в умовах Державного підприємства «Зарічанське лісове господарство» є досить актуальним питанням сьогодення [3, с. 45–64; 5, с. 32–34].

Дослідження по вивченню особливостей технології вирощування сіянців ялини європейської проводились в постійному лісовому розсаднику Корбутівського лісництва Державного підприємства Зарічанське лісове господарство. Нами була проведена аналітична робота по виявленню найбільш перспективної агротехніки вирощування посадкового матеріалу ялини європейської в відкритому і закритому ґрунті розсадників шкільки сіянців 1-го та 2-го року. Як об'єкт дослідження були обрані однорічні та дворічні сіянці ялини європейської.

Для вирощування сіянців з відкритою кореневою системою

використовувався свіжий слабо розкладений сфагновий верховий торф, який мало засічений насінням бур'янів, має добрі антисептичні властивості і не заражений грибними хворобами. Ранньою весною його змішують з вапном, фосфорними і калійними добривами, які вносять відповідно до прийнятих норм. У теплиці торф розсипають шаром товщиною 15–18 см. Підготовку насіння до сівби проводять тими ж способами, що і при посіві у відкритому ґрунті, але з обов'язковою наступною його обробкою фунгіцидами. Посів насіння проводиться вручну, глибина посіву 1,5 см. Після посіву ґрунт добре поливають. Основними технологічними операціями по догляду за посівами є: регулювання температури і вологості повітря в теплиці, розпушування, затінення, полив і підживлення сіянців. У відкритому ґрунті насіння ялини європейської висівають на 12 ділянках шириною 1,5 м і довжиною 18 м, в яких розміщують по 10 рядків на 1 м з відстанню між ними 10 см.

Дослідження морфологічних характеристик посадкового матеріалу проводились за загальноприйнятою методикою. Оцінка характеристик партій одно- і дворічних сіянців ялини європейської включала візуальний огляд фітосанітарного стану ділянок розсадника (заростання бур'янами, наявність ознак хвороб і уражень сіянців шкідниками), оцінка біометричних характеристик 100 шт. сіянців – висоти надземної частини, діаметра стовбура біля кореневої шийки (табл.).

Таблиця. Біологічні параметри сіянців ялини європейської в умовах базового розсадника ДП «Зарічанське лісове господарство» (середнє за 2019–2021 рр.)

Вік сянців, років	Середні показники	
	висота (h сер), см	діаметр шийки кореня (d сер), см
Відкритий ґрунт		
1	4,5	0,1
2	6	0,25
Закритий ґрунт		
1	4,5	0,15
2	10	0,5

Джерело: авторська розробка.

У закритому ґрунті, в порівнянні з відкритим ґрунтом в 2,5 рази збільшилась ґрунтова схожість і сіянці з'явилися на 5 днів раніше, ніж у відкритому ґрунті, тим самим прискорювався ріст сіянців ялини європейської в закритому ґрунті розсадника. Агротехнічні догляди протягом першого року вирощування сіянців у відкритому і закритому ґрунті розсадника проводилися

аналогічні. На другому році вирощування сіянців ялини європейської в закритому ґрунті розсадника кількість доглядів було в 2 рази більше, ніж у відкритому. Дослідження показників діаметра кореневої шийки у однорічних сіянців ялини європейської в закритому ґрунті розсадника мають перевищення над сіянцями відкритого ґрунту в 1,5 рази. Дослідження дворічних сіянців ялини європейської в закритому ґрунті показали, що висота, довжина кореневої системи сіянців, діаметр кореневої шийки, річний приріст, маса сіянців за всіма параметрами мають кращі показники росту, ніж у сіянців у відкритому ґрунті розсадника.

Відповідно до вимог, висота надземної частини сіянців дво- і трирічного віку повинна бути не менше 12 см, а діаметр біля кореневої шийки повинен бути не менше 2 мм. Цим вимогам відповідають дворічні сіянці, вирощені з насіння посіву навесні 2019 року. За попередніми даними, кількість придатних для посадки дворічних сіянців для лісо поновлення становить не менше 200 тис. шт. (28%). Така кількість посадкового матеріалу ялини європейської забезпечить створення лісових культур на площі 90,3 га.

Висновки:

1. Проведені нами дослідження показали, що середнє значення висоти, діаметра шийки кореня у дворічних сіянців ялини європейської в закритому ґрунті в 2 рази більше, ніж у відкритому.
2. Для прискореного отримання посадкового матеріалу слід застосовувати технологію вирощування в закритому ґрунті посівного відділення розсадника, так як стандартних розмірів посадковий матеріал досягає на 1–2 роки раніше.

Список використаних джерел

1. Бірцева А. А. Густота посіву і якість посадкового матеріалу з закритою кореневою системою. Харків : «Видавництво УкрНДІЛГА», 2006. С. 34–38.
2. Воробйов Г. А. Ландшафти та ліс. Київ : «Знання», 1999. 177 с.
3. Кайрюкштіс Л. А. Оптимальный способ выращивания еловых молодняков. Вильнюс : «Мокслас», 2006. 210 с.
4. Редько Г. І. Лісовідновлення в Україні. Київ : «Промінь» 2004. 188 с.
5. Тюрин Е. Г. Восстановление хвойных лесов в Черниговской и Харьковской области. *Лесное хозяйство*. 2006. № 3 С. 32–34.